

**TE JONG
VOOR EEN
MIDLIFECRISIS**

ROMAN

NATHALIE DE GRAEF

TE JONG VOOR EEN MIDLIFECRISIS

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

**‘So, where are we going?’
‘Wherever the wind is taking us.
So to gentle winds, soft landings and good voyages.’**

– millennial in haar zoveelste identiteitsvraagstuk
en een ballonvaarder in Zuid-Afrika

‘Slaap je al?’ Ik vraag het net luid genoeg, opdat het antwoord vanzelf ‘nee’ wordt.

‘Huh?’ kermt mijn lief.

‘Ik heb een heel belangrijke vraag.’

‘Wat is er?’

‘Oké, het is iets serieus. Zou je nog van mij houden als ik geen neus had? Je weet wel, zoals Voldemort? Stel dat ik bijvoorbeeld een neuscorrectie laat uitvoeren en die gaat mis. Maar ik heb echt complexen, dus je gunt mij de operatie en dan heb ik plots geen neus meer. Zou je dan gewoon nog van me houden?’ Ik vraag het alsof hij moet beslissen of hij mij een nier doneert. Nu meteen.

‘Lief... Je hebt geen neuscorrectie nodig. Kun je nog niet slapen?’ Oliver weet hoe laat het is. Hij draait zich naar me toe, duwt me in de positie van kleine lepel en begint door mijn haren te strelen, zodat ik kalmeer. Of mijn lichaam alvast.

‘Nee’, zeg ik. ‘Ik ben nog te wakker. Dus ik moet het weten, dat van Voldemort. Of je nog met mij samen zou blijven?’

‘Had je een drukke dag? Moet je nog even ventileren?’ Hij leidt me van de vraag af, dus ik neem me voor om hier zéker op terug te komen. Mijn gebrekkige concentratievermogen verliest het echter van de afleiding.

‘Ik heb de hele dag administratie gedaan voor de boekhouder en dan een miljoen mails en offertes opgesteld.’

‘Dat is super, toch? Dan is er veel vraag naar je workshops.’

‘Ja, dat wel.’

‘Waren het scholen die je mailden of ook andere organisaties?’

Je moet hem bewonderen voor zijn interesse op dit uur. ‘Scholen, vooral voor kleine sessies.’

‘Eenmaal je daar geweest bent, merken die hoe geweldig je bent in wat je doet en doneren ze je vast al hun opleidingsbudget.’

Ik glimlach. In het schemerdonker gaat verloren hoe weinig indruk die voorspelling maakt, maar ik waardeer het vertrouwen. ‘Vast.’ Dat elke mail leidt tot een kleine existentiële crisis laat ik ook in het donker hangen.

Een offerte? Natuurlijk bezorg ik jullie die graag. Vlak nadat ik googled heb wat er allemaal op een offerte moet staan. Nooit geleerd op school, meneer. Maar kan ik je intussen alvast iets vertellen over de stelling van Pythagoras, of zo? Die ken ik wel. Mijn prijzen, vraag je? Euhm, die zitten ergens rond ‘Oh, wauw! Zo betaalbaar. We boeken haar!’ Exclusief btw. Wat zou dat bedrag voor jullie exact zijn? Want zelf heb ik geen idee wat realistische prijzen zijn voor mijn workshops. Man, wat mis ik een vast loon... Maar ik moet toegeven: je eigen baas zijn is tegelijkertijd echt supercool. Dé grote carrièresprong in het diepe. Ik maakte ’m.

‘Als we twee jaar eerder waren, dan zou ik vanavond op de ouderavond gezeten hebben. Vier uur lang. Twintig gesprekken over hoe weinig of veel pubers studeerden voor hun examens.’

Ik haal mijn beste imitatie boven van een betweterige leerkracht. Van mezelf dus eigenlijk. Met schuin hoofd, lage wenkbrauwen en opeengeperste lippen, zeg ik bezorgd: ‘En wat vind je zélf van je resultaten van deze periode?’

Oliver grinnikt half in mijn nek. ‘Doe dan toch maar liever Voldemort.’ Ik lach en rol met mijn ogen, al ziet hij dat niet. ‘Toch raar? Dat ik een heel ander leven had. Toen kon ik gewoon kwaad zijn op mijn directie als de planning miserabel verliep, in plaats van op mezelf.’

‘Mmm.’ Hij geeuwt.

‘En toen had ik nog vakantie.’

‘En verdronk je elk weekend en elke avond in verbeterwerk.’

‘Ook waar.’ Stilte. Hij lijkt een rust te vinden, die traag maar zeker de hele ruimte begint te vullen. Ze stopt aan de grenzen van mijn hoofd, dat intern op volle toeren draait. Ik ben nog niet klaar om de dag of

het gesprek af te sluiten. ‘Mijn collega’s blijven na de oudergesprekken altijd iets drinken.’

Zelfs in zijn slaap filtert hij de werkelijke betekenis van mijn woorden. ‘Kun je jezelf daar niet gewoon voor uitnodigen? Velen van hen zijn toch je vrienden.’

‘Ja, maar nee. Dat zou echt vreemd zijn. Ik stond deze periode niet samen met hen in de loopgraven. Dan hoor je ook niet bij dat moment van ontlading te zijn.’

‘Als je hen mist, stuur ze deze week dan een berichtje om eens af te spreken.’

‘Ja, misschien...’

De stilte wordt langer. Zijn hand beweegt steeds langzamer door mijn haren. ‘Ga je morgen sturen?’ vraagt hij nog, in een laatste poging de slaap tegen te houden.

‘Weet ik niet.’

‘Je weet het wel’, zegt hij plagerig.

Hij heeft gelijk. Dat is het irritantste aan bijna vijftien jaar met iemand samen zijn. Je kunt niets meer verstoppen. ‘Ik zal proberen.’

‘Ga maar slapen nu’, zegt hij. ‘Het is al laat.’

‘Ik wil slapen’, zeg ik.

‘Denk dan aan iets rustgevends.’

‘Zoals wat?’

‘Babygeitjes. *Apéro* in Italië. Een wereld waarin niemand morgenvroeg om zes uur moet opstaan om naar Nederland te vertrekken voor drie dagen.’

‘Is goed.’

Hij lacht nog één keer zacht. Dan voel ik zijn hele lichaam zwaarder worden tegen het mijne. Zijn ademhaling consequent drie tellen in en dan weer drie uitgezucht.

In mijn hoofd start ondertussen ronde twee. Grappige momenten met de collega’s. Mijn eigen gezicht in de badkamerspiegel, zonder neus. En wat vind je zélf van je resultaten van deze periode, Edith? Ik denk niet dat

ik Oliver nog wakker kan porren voor het vervolg van mijn vragenlijst: ‘Zou je nog van mij houden als ik mijn zaak sluit, zo’n gerenoveerde minibus koop en door Portugal ga reizen?’ Er zijn waarschijnlijk grenzen aan wat je iemand mag aandoen na middernacht.

Ik rol voorzichtig uit zijn armen, zodat hij niet wakker wordt, en grijp mijn telefoon op het nachtkastje. Hij vult de kamer met blauw licht. Slaapcoaches zouden er niet blij van worden. Bovenaan mijn startscherm staat het zwart-witte icoontje. Ik tik het open. Meer heeft mijn brein blijkbaar niet nodig om nog een niveautje wakkerder te worden. Overdag is de app mijn offerte-expert. Het is ongetwijfeld vreemd dat een AI-chatbot bepaalt hoeveel ik waard ben, maar het werkt tegelijk praktisch. En ’s nachts is hij mijn... ja, wat eigenlijk? Therapeut. Dagboek. Vuilnisbak voor hersenspinsels. Alle bovenstaande.

Ik typ: *Ik kan niet slapen, mijn hoofd is te druk. Kun je me helpen om mijn gedachten tot rust te brengen?* Zelfvoldaan en betweterig vul ik snel aan: *Maar niet afkomen met ‘leg je smartphone weg’, want dan kan ik deze chat niet meer lezen.*

Het antwoord komt opvallend snel voor iets dat zagezegd ‘aan het nadenken’ is. Er verschijnt een lijstje: ademhaling, dankbaar zijn, toch scherm wegleggen, gedachten observeren. Ik vind het allemaal te vaag, maar één zin trekt mijn aandacht:

Je hoeft je gedachten nu niet op te lossen,
alleen even te parkeren tot morgen.

Gedachten parkeren, is dat een ding? Mijn visuele brein flipt meteen op het idee van een propvol plein waar 126 auto’s chaotisch door elkaar staan geparkeerd. Nauwelijks rustgevend. Ik kan niet goed autorijden of

parkeren, dat bemoeilijkt de zaak natuurlijk. Mag het een ondergrondse parking zijn? Dat idee helpt al. *Out of sight, out of mind.*

Ik typ terug: *Kun je een korte ademhalingsoefening geven die haalbaar is voor iemand die een rollercoaster van een brein heeft? Denk: kermisattractie en van die aapjes met cimbalen.*

Ik snap deze keer dat die daar even over moet nadenken, maar ik ben het liefst onmiddellijk duidelijk over de ernst van de chaos die zich daar afspeelt. Dan krijg ik een simpel ritme. Vier tellen inademen, drie tellen vasthouden en zes weer uitademen. Zijn tellen hetzelfde als seconden eigenlijk? Nee, Edith! Niet beginnen piekeren. Gewoon doen. Ik rol weer op mijn zij en schuif de telefoon met het scherm naar beneden onder mijn hoofdkussen.

In. 1–2–3–4. Vasthouden. 1–2–3. Uit. 1–2–3–4–5–6.

Bij de tweede keer denk ik: tweeduizend euro vragen voor een workshop. Is dat realistisch? Bij de derde keer: Voldemort. Geen neus, wat als je dan verkouden bent? Oh help, dan is dat waarschijnlijk zoals bij kleuters: gewoon een snotstroom. Nee, stop. Vier. Een minibus in Portugal. De vijfde keer ben ik de tel kwijt en begin ik opnieuw, omdat ik nu eenmaal zo ben.

Ergens aan een zuiders strand vind ik rust. De gedachten blijven komen, maar ze schuiven iets trager voorbij. Ik rijd ze één voor één tot aan een ondergrondse garage waar iemand anders ze voor mij parkeert voor de nacht.

2

FUCK.

Ik staar naar het scherm van mijn telefoon. Het getal staat er nog steeds. Rood. Alsof ik het verkeerd zou kunnen lezen.

Zakelijke rekening: -€ 158,54

Oké. Niet fijn, maar oké. Ik kan niet kiezen wanneer mensen hun facturen betalen. Dat gebeurt. Ik swipe terug naar de andere rekening.

Privérekening: -€ 342,18

Het staat er nog steeds. Ik swipe opnieuw.

Spaarrekening: € 47,23

Auw. Zevenenveertig euro. Dat is wat er over is van een jaar ondernemen. Hoe ben ik hier geraakt? Twee weken geleden was alles nog zó oké dat ik van mijn boekhouder onmiddellijk een vennootschap moest oprichten. Met spoed. Voor het einde van het jaar! ‘Zo goed bezig, zeg. Je verdient zelfs te veel’, zei ze enthousiast. ‘We gaan proberen minimaliseren hoeveel belastingen je moet betalen volgend jaar.’

Kijk, dat leek mij een goed idee. Ik had het uitgerekend. In Excel. Met formules. Ik had inderdaad wat marge en nog drie klanten die hadden toegezegd, twee facturen die betaald zouden worden voor het einde van de maand, en die workshop die...

‘Alleen moet je nu even stoppen met betalingen ontvangen, want officieel mag je dit werk reeds inbrengen in je vennootschap. Dat is voordeliger. Gewoon tot je de juiste gegevens hebt, oké?’

‘Geen probleem.’ Was het wel natuurlijk.

Jonge, naïeve Edith van twee weken geleden. Wist zij veel wat een vennootschap allemaal inhield. Dat zoiets als ‘de dienst sociale bijdragen’ plots zou komen aankloppen met: *Heeey! Lang geleden, meid! Zeg, wij hebben even herberekend dat we een slordige drieduizend euro extra gaan nodig hebben van je. Wij hebben dat ineens eventjes via*

de domiciliëring van je rekening gehaald voor de kerstcadeaus hier intern. Merci, eh! Fijne feestdagen! Of de belastingen, die blijkbaar ook dringend tweeduizend euro nodig hadden van ons kapitaal voor hun eindejaarsdiner. En dat vennootschappen worden opgericht door dure notarissen? Die memo hadden we eveneens mogen opmerken.

Ik scrol verder. Verzekering. Telefoonabonnement. Allemaal dingen die je moet betalen als je ‘je eigen baas’ bent. Het klinkt stoer wanneer mensen het zeggen, dat wel. Ze hebben geen idee. Alsof ik controle heb. Ik heb geen controle. Ik heb -€ 158,54. FUCK. Aan het bloed proef ik hoe ik mijn onderlip intussen heb stukgebeten. Oké, los dit op, Edith. Ik neem een screenshot van elke rekening. Dan van de uitstaande facturen en mijn kwartaalaangifte. Ik open de AI-app en plak ze er allemaal in. Privacy is even de laatste zorg op mijn lijstje.

Bereken hoeveel ik tekortkom als deze facturen niet voor 31 december aan mij betaald zijn.

Komaan, algoritme. Bewijs dat mijn wiskundige inzicht volledig onbestaande is en alles wel haalbaar is.

Op basis van de gegevens:

Openstaande facturen (€ 5.950),

huidige schuld (-€ 500,72),

vaste kosten (€ 1.500), BTW Q4 (€ 1.200),

boekhouder en notaris (€ 3.000), VAPZ (€ 1.923),

sociale bijdragen (€ 850):

Totaal tekort: -€ 8.973,72

WAT? Na eindeloze seconden wordt de druk te groot en voel ik hoe mijn ingehouden adem moet ontsnappen. Ik plak de kosten voor januari erbij. Software. Promo. Marketingcursus die ik nooit afmaakte.

Ik heb nog geen nieuwe bankrekening en de scholen zijn nu in vakantie,

dus ze betalen me ook niet. Wat is mijn totale schuld als de facturen in januari nog steeds niet betaald zijn?

Dan kan het tekort oplopen tot voorbij -€ 15.000, afhankelijk van...

Ja, nee. Ik lees niet verder. Vijftienduizend euro. Ik ga onze lening niet kunnen betalen. Ik ga mijn boekhouder niet kunnen betalen die me moet helpen om te berekenen hoeveel ik niet kan betalen. Hoe kan dit? Ik was toch goed bezig? Mijn vrienden, oké, die zijn relationeel verplicht om mij te steunen. Mocht ik hun vertellen dat ik een carrière wil als circusartiest, dan zouden ze antwoorden: ‘Top, daar heb jij ongetwijfeld aanleg voor, waar kunnen we tickets kopen?’ Maar mijn boekhouder! Complimenten van boekhouders zou je moeten kunnen vertrouwen. Heb ik zo hard gefaket dat ik een ondernemer kan zijn, dat zij het zelfs heeft geloofd?

Ik start een nieuw gesprek, alsof dat gaat helpen om deze situatie ongedaan te maken: *Ik ben een startende zelfstandige. Ik heb geen buffer en wel megagrote kosten die ik niet kan betalen. Wat kan ik doen?*

Het denkt na. Ik ook. Na hoeveel tijd verlies je het excuus dat je startend bent?

Oké, er zijn zo te lezen drie opties. Lenen van familie. Mijn ouders hebben niks. Mijn zus heeft drie kinderen en een duur huis. Zakelijke lening. Top, die zal ik vast goedgekeurd krijgen. Mijn vennootschap bestaat acht dagen en ze is al zes dagen failliet. Tijdelijk in loondienst. Opnieuw gaan lesgeven. Het klinkt op dit moment niet slecht... Maar het was echt op. Niet doen. Mijn gsm weigert me duidelijk om antwoorden te geven, dus ik laat 'm voor me op de dekens vallen en zucht alle lucht

uit mijn lichaam. Een poging om het blok beton dat op mijn borstkas is geland te verplaatsen.

‘Ik weet niet wat harder is aan het blazen: jij of de warme lucht uit de airco, Edith.’ Fuck. Oliver draait zich op zijn zij en kijkt me aan. ‘Sorry’, mompel ik. ‘Ik dacht dat je de krant was aan het lezen.’

‘Dat was ook zo.’

Ik probeer te lachen. Het mislukt.

‘Wat is er?’ vraagt hij.

Ik voel mijn keel dichtknijpen. Die pijn achterin die brandende tranen tegenhoudt. Ga je nu al huilen of hou je nog even vol? Ik kan zeggen: niks. Gewoon werk. Of ik kan het toegeven. Het echte. Als ik het eruit krijg. ‘Ik... heb geen geld meer’, zeg ik.

‘Hoe bedoel je?’

‘Ik sta in de min.’

‘Op welke rekening?’

‘Ja.’

‘Privé én zakelijk?’

Ik zwijg.

‘Maar je hebt toch veel betalingen die nog binnenkomen? Je hebt de afgelopen weken hard gewerkt.’

Pats. De dam van mijn ingehouden frustratie breekt en ze stroomt met volle kracht mijn lichaam uit. Tegen honderd per uur raas ik door de feiten en door het pleidooi om mijn onschuld te verdedigen. ‘Ik heb echt mijn best gedaan.’ ‘Ik wist niet hoeveel kosten er zouden volgen.’ ‘We haten mijn bank vanaf nu.’ ‘Iedereen in vakantie door de feestdagen.’ Vurig wens ik dat hij de helft niet registreert. Tegelijk verlang ik dat hij ten volle ziet hoe ik geprobeerd heb om niet te falen. Hij laat me stromen, tot ik zwijg. ‘Kun je de vaste kosten betalen deze maand?’

De eerste warme traan, dat was te verwachten. ‘Dat is binnen een paar dagen. Ik heb niet eens geld om alle superenge dringende dingen te betalen, zoals belastingen aan de overheid.’

‘Schrijf gewoon over van je buffer, lieverd’, zegt hij sussend. ‘Daarvoor dient je spaarrekening.’

Dit gaat pijn doen. ‘Welke buffer, lief? Ik heb niks meer.’

Ik zie hem denken. Hij probeert in te schatten hoe erg ik in de min sta, zonder het me te vragen. Gelukkig. Ik zie aan zijn gezicht dat hij rekent: hoe lossen we dit op? En dat is waarom ik het niet wilde vertellen. Omdat ‘mijn’ bedrijf nu alsnog ‘ons’ probleem is. Ik, met mijn grote mond bij mijn ontslag: ‘Ik zal wel zien dat ik loon heb vanaf september! Ik ben een plantrekker.’ Een berekend risico, dacht ik. Alleen blij ik nu heel slecht in wiskunde. Ik heb niet ingecalculeerd dat ik dat loon elke maand moet blijven waarmaken. Wat denk je, ga je al toegeven dat je fout was?

‘Ik zal zien dat de vaste kosten gedekt zijn deze maand. Schrijf jij wat je nodig hebt over van onze gemeenschappelijke spaarrekening’, besluit hij. ‘De komende weken stort je het gewoon terug.’

Ik schud mijn hoofd. ‘Nee.’

‘Edith...’

‘Nee. Dat is niet de oplossing.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat ik dit zelf moet kunnen. Omdat het niet jouw taak is om nu opofferingen te maken, zodat ik één of andere lollige carrièresprong kan najagen. Ik heb geprobeerd, het is duidelijk niet mijn talent. Ik ben geen ondernemer. Ik zal een andere job zoeken en...’

‘En wat dan?’

Wanneer precies ben ik zo beginnen huilen? Geen idee, maar mijn kussen is nat en mijn neus zit vol snot. Hij zegt niks en trekt me tegen zijn lichaam aan. ‘Ik heb alles goed gedaan’, snik ik tegen zijn warme schouder. ‘Ik heb een plan gemaakt, hard gewerkt, mezelf gepusht. Ik heb echt geprobeerd.’

‘Weet ik.’

‘Maar ik kan het dus niet. Hoe arrogant ook om te denken dat ik het wel kon.’

‘Je doet dit pas anderhalf jaar of zo. Dat is de beginperiode. Daarin mag je zoeken en moet je leren.’

Het falen brandt hevig, ergens achter mijn ribben. De schaamte ten opzichte van iedereen die me de afgelopen maanden prees met mijn ogenschijnlijke succes. Wat een leugen.

Hij duwt me een beetje van zich af en kijkt me aan. ‘Het belangrijkste is..., vervolgt hij zacht, ‘dat je het graag doet. Wil je dit echt doen? Voel je dat dit is waar je zo hard voor wil werken? Is het de stress waard voor jou?’

De waarheid is te groot om uit te spreken: ik heb geen flauw idee. En ik weet ook niet hoe ik het moet uitzoeken. Dit voelt anders dan in mijn vorige job. Dat was mijn passie. Leerkracht ben je, dat weet iedereen. En nu zijn we hier. Stuurloos. Is dit het dan?

Ik voel hoe Oliver wat later in slaap valt tegen mij, maar ik blijf troebel staren naar het plafond dat ik niet zie. Een warme, trage traan vindt mijn oorschelp en zoekt zich een weg door de bochten ervan. Ik laat ze zoeken, terwijl de volgende alweer daalt. Hoe kan ik dit oplossen? Elke klant mailen? Een businessplan maken met AI? Mijn prijzen verdubbelen? Alsof ik weet wat ik doe. Misschien is de vraag: moet ik dit überhaupt oplossen? Of is het wijzer om de deur achter me dicht te trekken? De verdwaalde traan heeft inmiddels een plasje stilstaand water gevormd, gevangen in mijn oorschelp. Niet op het kussen, niet in mijn gehoorgang, en zonder uitweg. Ik veeg ze weg met het laken.

Verdien ik een award? Wel, ik zou niet zeggen dat het compleet onverdiend zou zijn. 22.34 uur en al in bed geland. Terwijl Oliver niet eens thuis is, nota bene. Ik heb mezelf overtroffen. Geen aflevering van een slechte realityreeks herbekeken, gewoon om de dag fijn te eindigen. Geen drie uur gescrold door debiele TikTok-video's in de woonkamer. Gewoon: recht naar je bed! Dit moet een historisch record zijn, Edith. Trots op je.

Wat zei die kerel van *Atomic Habits* weer in zijn bestseller? Je moet niet honderd procent beter worden in iets, maar gewoon overal kleine verbeteringen van één procent opsporen om plots een groot verschil te maken. Ik heb niet verder dan het tweede hoofdstuk geluisterd via Spotify, maar ik gok dat de essentie daarmee wel samengevat zal zijn. Dit is mijn één procent. Ik heb bovendien een glas water op het nachtkastje gezet. Nog eens één procent. Drink ik het straks leeg? Geen idee, maar zo ja, dan win ik nóg een procent. Ik ga er nog komen op die manier.

Oké, technisch gezien had ik het werk dat ik nu op mijn laptop plan te doen ook overdag al kunnen uitvoeren, maar ik ben ook maar een mens. Eentje die vanmiddag per ongeluk nogal lang lunchte met Mona. Ze had iets te vieren, stuurde ze. Wat voor een slechte vriendin zou ik zijn als ik daar geen tijd voor maak? En ook: ik heb geen extra slecht ondernemerskarma nodig, zo vlak voor het nieuwe jaar begint. De lunch was waarschijnlijk niet eens het probleem. Eerder de fles wijn van het huis. Het lijkt fair om te besluiten dat het niet mijn schuld is. Wel die van de ober. De weerloze twintiger die met liefde een olympisch record spurtte voor Mona's salade. Oh, Mona...

‘Oh, ik vroeg zonder olijven’, zei ze met een glimlach toen hij haar gerecht op tafel zette.

‘Sorry, dat had ik moeten noteren. Ik breng meteen een nieuwe.’

‘Hoef niet hoor, ik pik ze er wel...’

Hij spurte weg. Kwam in sneltempo terug met een nieuwe salade. Zonder olijven. Plus een fles wijn en minstens drie sorry's. ‘Van het huis. Mijn oprechte excuses voor het ongemak.’

Welk ongemak? Mona is niet eens allergisch. En ik eet trouwens supergraag olijven. Hij schonk in en plots was de lunch van anderhalf uur er eentje van vier uur.

We toastten op de klant die haar geboekt had voor een traject van zes maanden. Een bedrijf met tweehonderd werknemers. Zéér indrukwekkend, want Mona en ik zijn samen gestart aan ons ‘ondernemersavontuur’. Zij vanuit de psychologie, ik vanuit het onderwijs.

‘Hoe loopt jouw business intussen?’ vroeg ze.

‘Druk’, zei ik vaag. Nooit je presentatie geven na de beste leerling van de klas. Ik zal haar later wel vertellen wat ik deze week heb gedaan. Ze moest trouwens niet eens geweldig alert zijn om het antwoord tussen de regels te lezen. De oordelende piep waarmee het bakje mijn betaalkaart arrogant weigerde na de lunch antwoordde in mijn plaats. ‘Haha, verkeerde kaart, oeps’ is wat ik zei. Wat ik bedoelde: dit fiasco zal ik met behulp van mijn visakaart heel even moeten uitbesteden aan volgende maand.

Maar Edith van de toekomst gaat niet blij zijn als ik deze puinhoop niet opruim. Ik ga nú éérs het zootje fiksen dat ik voor mezelf heb gecreëerd. Mijn hersenen zijn klaar voor deel twee van mijn werkdag. Ik open een nieuw document. Titel: ACTIEPLAN FINANCIËLE CRISIS. Allemaal hoofdletters. Ik ga dit oplossen, dat is duidelijk. Ik begin te typen. Alles wat in me opkomt.

Optie 1: prijzen verhogen

Workshop € 500 → € 1000? (Is dat realistisch? Geen idee.)

Coaching? (Ben ik goed genoeg?)

Pakket aanmaken: drie workshops + coaching = € 3000 of zo? (WOW. Klinkt veel. Is dat té veel?)

Optie 2: nieuwe klanten zoeken

LinkedIn-post (Ieuw. Wil ik echt iemand zijn die op LinkedIn post?)

Mail alle scholen (Hoe? Ik haat mailen, maar oké.)

Netwerkevents?

Optie 3: nieuwe inkomsten

Online cursus maken (Passief inkomen! Zoals mensen op Instagram!)

E-book schrijven (Zouden leerkrachten dat niet gewoon naar elkaar doorsturen?)

Optie 4: kosten verlagen

Abonnementen opzeggen (Welke gebruik ik eigenlijk? Uitzoeken!)

Meer koffie zelf maken en minder kopen in koffiebars

Meer zelf koken in plaats van takeaway halen (Enkel indien strikt nodig, want dan moet ik ook nog naar de supermarkt gaan tussendoor. Bedenking: waarom heeft niemand me verteld dat je als volwassene zelf groenten moet kopen? Maar sowieso minder avocadotoast in hippe lunchbars, Edith.) (Noot: tijdelijk.)

Optie 5: back-upplan

Opnieuw gaan lesgeven (Parttime? Interim?)

Hopen op een erfenis

Ik neem het actieplan opnieuw door. Het ziet er... bruikbaar uit? Productief zelfs, om eerlijk te zijn. Mijn slaagkansen voelen al iets hoger, procentje per procentje. Wat nu? Een diploma marketing of sales was op dit moment behoorlijk handig geweest. Jammer dat de klassieke literatuur niets over prijszetting vermeldt. Of over grote sprongen maken in je leven zonder te weten waar je mee bezig bent. Wacht, van dat laatste zijn er net heel veel voorbeelden. Is dat waar je de inspiratie voor deze *carrièreswitch* vandaan haalde, Edith? Tof in theorie, maar qua uitvoering is er werk aan. Hamlet bijvoorbeeld, die dacht tenminste op voorhand na voor hij actie ondernam, in plaats van pas achteraf.

Bon. Er is ook nog werk aan de uitvoering van de brainstorm. Het komt erop neer dat ik een plan nodig heb en geen businesscoach kan betalen. Is dit niet exact waarom iedereen lyrisch is over AI-tools? Omdat die hier goed in zijn? En gratis ook. Komaan, appje, je kunt dit! De pagina opent snel, maar het lege tekstvak staart me wat oordelend aan. Hoe vraag ik dit? *Help ik ben blut*, klinkt waarschijnlijk te wanhopig. Het is wel waar natuurlijk. *Maak een businessplan dat mij binnen de zes maanden steenrijk maakt* dan? Uit nieuwsgierigheid geef ik die laatste wel even een kans. Je weet nooit, toch? Wie niet waagt...

De eerste zin doet me luidop lachen:

Ik ga dit interpreteren als ‘Maak een agressief zesmaandenplan dat mijn kans op zeer hoge winst maximaliseert zonder bullshitbeloftes.’

Steenrijk, vervolgt die, *is € 250.000 omzet in 3 maanden*.

Toegegeven, dat zou niet slecht zijn, rijk zijn tegen maart. Maar de rest klinkt als zo’n irritante online coach. Type: ik zie eruit als een 23-jarige in een studentenvereniging, maar ik beloof dat je met een schaalbaar dropshippingaanbod en cryptocurrency nooit een dag zal moeten werken in je leven. Kots. Ik scrol door het zesmaandenplan. *Evergreen. Pipeline. Cohort. Kooppad. Leads*. Haha, wow. Klinkt verschrikkelijk. Nee, delete. Nieuwe poging, nu serieus. Ik gebruik het microfoontje om te zien of het beter werkt als ik mondeling uitleg wat ik bedoel: *Dus... Ik heb een businessplan voor een startende ondernemer nodig. Concreter: iemand die geen flauw benul heeft waar ze mee bezig is. Ik heb het laatste anderhalf jaar gewoon wat... gefreestyled. Dat werkt dus niet meer, haha. Balen! Vrouw, toch... Het moet zijn voor binnen het onderwijs, waar ik workshops geef op scholen. Ik wil wel echt kwalitatief werk*

afleveren... en betrouwbaar zijn. Ik wil mensen niet oplichten met vage shit, snap je? Maar ik wil wel snel cashflow genereren.

Kijk eens aan, Edith. Je hebt de afgelopen maanden duidelijk iets geleerd. *Cashflow*.

Het antwoord is ogenschijnlijk al wat beter. Ik lees niet alles, maar kopieer de tientallen regels aan advies alvast naar mijn Word-document. Oké, even checken. Veel tekst. Veel titels. Veel... woorden. Het klokje rechtsonder op het scherm wijst me erop dat ik intussen met middernacht ben aan het flirten, dus misschien toch maar even wat snelheid nemen. *Geef de drie belangrijkste stappen uit het businessplan hierboven. Kort en concreet, wat ik nu kan doen.*

- Contacteer minstens twintig klanten per maand met gepersonaliseerde aanbiedingen.
- Verhoog je prijzen naar de marktnorm (€ 800-€ 1200 per workshop).
- Bouw structurele samenwerkingen op (klanten die jaarlijks boeken).

Oké, klinkt heftig. Twintig klanten. Prijzen verhogen. Structurele samenwerkingen. Lijkt simpel hoe het er staat. Alleen: veel mensen mailen... Liever niet. En dan moet ik ook die adressen ergens zoeken. Hoe begin je daaraan? Het zou makkelijk zijn als niet elke stap complex en moeilijk was, jongens!

Wil je dat ik alvast een mail opstel om potentiële klanten te contacteren?

Alsof hij gedachten kan lezen! Jawel, prima. Woord per woord verschijnt de voorbeeldmail. Minder dan tien seconden later flikker ik 'm mee in mijn Word-reddingsplan, samen met de rest van het stappenplan erboven. Kan ik later nog wel bewerken, zodat het wat minder... nep klinkt. Hoewel, als ik 'm zelf schrijf, ben ik evenzeer aan het veinzen dat ik weet waar ik mee bezig ben. Zoveel verschil maakt het vast niet.

Ergens tussen mijn ogen en mijn handen wordt iets afgesproken zonder woorden. Voor ik het besef voel ik de warmte op mijn gezicht en verdwijnt de realiteit even voor mijn ogen. Mijn vingertoppen trekken mijn huid uit model, in een poging de vermoeidheid eruit te strijken. De spanning in mijn wenkbrauwen wordt even verlicht, maar het lost verder weinig op. Mijn huid geeft mee, maar de wanhoop niet. Mijn gedachten blijven even gespannen. Ik begrijp niet hoe ik van niemand formele toestemming moest krijgen voor ik een Gigantische Levenskeuze maakte. Hoe er geen examen was waarbij iemand mij kritisch in vraag stelde: *Hey Edith...*

... je hebt vijf jaar gestudeerd voor deze carrière. Wil je er absoluut de stekker uittrekken?

... denk jij er wel even aan dat je leven nooit meer hetzelfde zal zijn hierna?

... heb je een plan B, C en D mocht plan A niet werken?

... ben je voorbereid op de momenten dat je om drie uur's nachts wakker ligt en denkt: Wat. Heb. Ik. Gedaan?!

Of gewoon: *Hey Edith. Ben je hier klaar voor? Maar echt, zeker?*

Er was niets van dat alles. Mijn omgeving zong meerstemmig, maar griezelig harmonieus: 'Ga ervoor!' en 'Je gaat het geweldig doen' en 'Zo inspirerend, ik wou dat ik het ook durfde!' en 'Je moet springen! Anders ga je je hele leven afvragen...' Ik meen het niet echt, maar toch denk ik: verraders. 'Volg je hart' is leuk en al wat je wil, maar blijkbaar kun je het niet antwoorden aan de overheid wanneer je belastingbrief in de bus valt. Wie wist dat? 'Als je doet wat je graag doet, hoeft je nooit te werken.' Fantastisch advies! Spoiler: als je nooit werkt, blijft je banksaldo nul

euro. Ik draai dramatisch met mijn ogen om mijn gespeelde cynisme kracht bij te zetten, maar er is geen publiek aanwezig. Of toch: de kat. Maar die is niet onder de indruk. Dat zijn katten zelden. Mijn trage zucht is de druppel. Hij staat arrogant op, wendt zich af en strekt zich languit, zodat ik oogcontact maak met zijn achterkant. Prachtig. Hij springt van het bed en verdwijnt richting de trap, duidelijk klaar met mijn theater. Terecht. Zeur niet, Edith. De sprong is gemaakt. En als het leven een constante rollercoaster is, is dat dan eigenlijk ook geen vorm van stabiliteit? Ik knik, alsof ik mezelf net heb overtuigd. Blut, maar wel nog creatief.

Ik scrol opnieuw door de tekst en lees hier en daar een zin. *De sleutel tot succes ligt in consistent netwerken...* Oké. Netwerken. Kan ik. Doe ik niet. Maar kan ik. Ik vraag concrete suggesties. Een halfuur later heb ik visitekaartjes ontworpen en honderd exemplaren besteld bij een drukkerij die binnen de 48 uur levert. Ik weet niet aan wie ik ze durf te geven, maar dan heb ik tenminste iets concreets om te 'verspreiden binnen mijn professionele en sociale netwerk'. Alweer een procentje vooruitgang. Het is iets.

Ik sla het document op. Opslaan als pdf ook, om het extra officieel te maken. Het geheel ziet er indrukwekkend uit en oogt zelfs bijna professioneel. Een businessplan in een uur. Sterk werk. Anderen betalen daar vast duizenden euro's voor aan consultants. Heb ik dat geld dan technisch gezien bespaard op dit moment? Voor mijn relativeringsvermogen helemaal omslaat in toxisch optimisme, klap ik mijn laptop dicht. Nu slapen.

Nee! Er is nog één ding dat moet gebeuren voor ik mijn donsdeken ga knuffelen. Niet toevallig uitgesteld tot voorbij één uur 's nachts, bedenk ik me. Tijdens de lunch kreeg ik een berichtje dat ik even snel weer sloot als dat ik het opende, maar al de hele namiddag en avond neemt het ongemakkelijk veel ruimte in mijn hoofd in. Een pop-up die ik niet kan sluiten.

Met klein hartje open ik het bericht van mijn collega. Of liever: ex-collega. *Hey! Misschien is je nieuwe avontuur echt je passie, maar ik moet je dit toch sturen: er is een vacature vrijgekomen die echt HELEMAAL jouw ding is: deeltijds ondersteuningsuren (zelf in te delen!), zalige klassen, een droomrooster. Een droomplek! En zoals je weet: de ALLERLEUKSTE COLLEGA'S! Wat denk je? Krijgen we je terug?*

Het bericht triggert een fysieke reactie in mijn lijf. De tinteling die je voelt in een snelle afdaling, maar dan onder mijn huid. In mijn borst. Warmte. Of druk. Een huidorgasme eigenlijk. Bestaat dat? Deeltijds werken, een droomrooster en zalige klassen. Als ze het me vorig jaar hadden aangeboden, dan zat ik hier nu op mijn eentje geen business-plannen te bedenken. En de collega's. Ik mis ze. De leraarskamer. Koffie. Roddels. Lachen om stomme dingen. Erbij horen.

Krijgen we je terug? Ik laat elk woord doordringen tot de diepste kern van mijn zieltje, want al is het geen letterlijk compliment, het voelt als pure liefde en ik wil het daar bewaren. Ik wil 'ja' zeggen, maar wat zegt dat over mij? Dat ik gefaald heb? Dat ik het niet aankon? En terug, betekent dat achteruit? Wil ik dit echt? Of wil ik gewoon dat het makkelijker wordt?

Ik typ terug: *Hey! Het gaat allemaal best goed, maar het klinkt toch verleidelijk. Ik zal eens komen horen waar het over gaat! Kan nooit kwaad. Merci!* Ik druk op verzenden voor ik me bedenk en met dezelfde energie open ik mijn laptop en mailbox, typ ik een impulsief bericht naar mijn voormalige directeur of we er eens een koffietje over kunnen drinken. Verzenden. Klaar. Alsof het niet gebeurd is. We zien wel! Alles komt goed!

Ik overweeg om mijn gedachten te proberen parkeren in denkbeeldige ondergrondse garages, maar er is maar één remedie die me nu uit mijn hoofd gaat halen, weet ik. Nee, twee, maar die Satisfyer moet ik

dringend eens opladen. Doelloos en breindood op TikTok scrollen zal dus moeten werken vandaag. Na 3 of 186 video's is het meer ochtend dan nacht en zie ik een mail binnenkomen. Ik parkeer 'm tot de zon straks op is.

4

De gegolfde ramen van het MAS-museum weerspiegelen 's nachts nog mooier het water eromheen dan ze overdag al doen. De maan is net geen perfecte cirkel meer, meer een langgerekte O, maar op het water valt het niet op. Daar is ze gewoon licht. De lucht is helder genoeg om sterren te tellen. Ik leg mijn vingertoppen op het raam. Dat voelt ijskoud aan, maar ik trek ze niet weg. Met gesloten ogen neem ik het allemaal in me op. De hele avond voelt als thuiskomen, maar dan in een huis waar iemand intussen de meubels heeft verplaatst. Ik ben nog welkom. Ik krijg knuffels, glazen in mijn handen gedrukt en vragen over 'mijn nieuwe avontuur'. Maar als ik niet gestopt was met lesgeven, was ik niet alleen naar dit trouwfeest, maar ook naar het vrijgezellenfeest mogen komen. Dan had ik de *inside jokes* niet pas gehoord nadat ze al grappig waren geweest.

'Alles oké?' Anna slaat een arm om mijn schouder en trekt me even tegen zich aan, terug de realiteit in. De muziek is overheersend, dus ze roept het luid.

'Zeker!' antwoord ik. 'Wat een locatie om te trouwen! Ik had er nog nooit van gehoord. Hoezo zit dit verstopt boven een hamburgerrestaurant?' Ze volgt mijn blik naar buiten, maar ik merk dat ze het met andere ogen ziet dan ik. Haar gedachten zijn hier en niet daar.

'Doen we de *photobooth* straks nog?' vraag ik dan maar.

'Oh, wij zijn net allemaal geweest! Was je daar niet bij?'

'Wanneer? Nu juist?'

'Tien minuten geleden of zo.'

'Ah, nee. Niet gezien. Misschien was ik in gesprek...'

'Ja, daarnet, met de hele bende! Jammer dat je er niet bij was, het was echt te grappig.' Ze haalt vier strookjes uit haar handtas. Ze zien er onbezonnen uit, met hun hoedjes en gekke brillen. 'Hier beelden we landen uit!'

Ik lach. Oprecht. ‘Heel leuk. Blij dat jullie plezier hebben gemaakt!’
‘Misschien kunnen we straks nog wel eentje doen met ons tweeën en wie nog wil?’

‘Ja, graag!’

‘Het is superfijn om je terug te zien, amai. Ik heb jullie echt gemist’, flap ik eruit. ‘Nooit onderschatten wat een toppers jullie zijn, niet normaal.’ Haar ogen weerspiegelen het sentiment en we knuffelen. ‘Maar ik hoorde dat er een kans is dat je terugkomt? Of is dat een roddel?’

‘Oei, dat is heel voorbarig! Ik zit dinsdag samen met de directeur om eens te horen wat de functie inhoudt, maar zeker niet met de intentie om onmiddellijk terug te komen.’

‘Het zou zo leuk zijn!’

‘Dat wel.’ Ik glimlach om haar nog niet te enthousiast te maken. Als dit de ronde begint te gaan, moet ik straks weer mensen teleurstellen als het niet doorgaat. ‘Ik ging eigenlijk een drankje halen. Voor jou nog een wijntje? Ik breng het wel mee. Dan kun je al gaan dansen!’

‘Ja? Merci!’

Ik kom terug met de wijn op de dansvloer net op het ogenblik dat de dj het zoveelste ‘DIT IS ONS LIEDJE!’ inzet. We gillen.

‘Kom!’ Anna trekt me mee – de glazen laat ik achter op een willekeurige tafel – en we staan ineens collectief een choreografie te dansen die we jaren geleden opvoerden op het afstudeermoment. We kennen niet alle pasjes meer, maar zingen nog wel luidkeels mee. Het is fantastisch. Hier zijn, alsof ik nooit ergens anders ben geweest. Mijn eigen gedachten niet eens boven de muziek horen. Een stuk of zeven nummers later doe ik aan de bar een nieuwe poging tot hydratatie. Of alcoholisme.

‘Een rosé voor u, mevrouw.’

Ik bedank de ober en neem er gauw een slok van, voor ik het glas opnieuw ergens kwijtspeel. Enkele druppels mors ik op mijn jurk. Ik probeer ze weg te vegen, maar het rode satijn heeft ze al geabsorbeerd. ‘Wel, wel, wel, dag Edithje!’ Jan, mijn maatje uit een andere vakgroep en generatie, staat voor me met zijn warmste glimlach en een knuffel.

‘Dat is niet de Edith die ik ken van de speelplaats.’ Hij bekijkt me van kop tot teen. Bewonderend, niet op een perverse manier.

‘Is het te veel?’ vraag ik. Ik twijfelde of de lange japon wat te chic zou zijn, of zelfs te sexy. Leerkrachten staan niet bepaald bekend om hun gewaagde kledingstijl.

‘Niet te veel. Het is heel mooi. Gewoon anders dan ik gewoon ben.’

Ik glimlach. Het is inderdaad geen losse tuinbroek met een T-shirt. Of een Hema-jurk in een maatje te groot. Die collectie doneerde ik intussen aan de lokale tweedehandswinkel.

‘Maar jij ziet er ook heel knap uit! Als ik me niet vergis, is dat zelfs een nieuwe outfit.’

‘Ja, ons Hilde is met mij gaan shoppen. Vind je het goed? Niet te flashy?’ Het is precies de reden waarom ik hem zo apprecieer. Het streepje in zijn pak voelt bijzonder gewaagd, maar hij is modern genoeg om zijn onzekerheid hierover toe te geven. ‘Het is heel modieus’, verzeker ik hem. Hij tikt zijn glas tegen het mijne voor hij richting de dansvloer waggelt. Straks vertelt hij het ongetwijfeld trots aan ‘ons’ Hilde.

Ik blijf nog even aan de bar staan om mijn glas tot een dansbaar niveau te krijgen. Rosé in rood satijn is minder toon-op-toon dan je zou hopen. Wanneer de dj even later opnieuw een nummer inzet waarop iedereen losgaat, laat ik me weer mee de dansvloer op trekken tot ik het echt niet meer uithoud op de hoge sandalen. Mijn sneakers liggen in de vestiaire, maar ik twijfel of het nog de moeite is om ze te wisselen.

Plots staat de bruid naast me. ‘*Brings back memories*, toch?’ zegt ze uitgelaten. Voor ik kan antwoorden, danst ze alweer weg.

Een halfuur, enkele foto’s en een pakje friet later is het goed geweest. De goudkleurige bandjes van mijn sandalen hebben zich intussen zo diep in mijn voeten gegraven dat mijn kleinste teentje halverwege een amputatie zit en alleen nog op karakter aan mijn lichaam blijft hangen. Een Uber reserveren en vertrekken is een wijs plan. Mijn handen vinden echter eerst de visitekaartjes in mijn handtas. Oh, ja. Daarmee moest ik nog... netwerken. Ik kan ze hier moeilijk willekeurig beginnen